

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, 4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Bedroefd tot de dood!

”Toen zeide Hij tot hen: ”Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe; blijft hier, en waakt met Mij!”

Matth. 26 : 38.

Misschien hebt u wel eens een stervende gezien in doodsnood, bang, benauwd, tastend, zoekend, eenzaam. Niet om aan te zien. Zo, en nog oneindig veel erger verging het de Heere Jezus in de bange nacht van Getsémané. Alle rust is verdwenen. Hij, Die anders in de moeilijkste omstandigheden Zijn discipelen vertroostte, Die vredig kon slapen midden in de storm en hen verdedigde tegenover alle vijandschap en verleiding, Hij kijkt hen nu smekend aan en vraagt hun medeleven in Zijn dodelijke bedroefdheid. Hij, Die de eenzamen heeft opgezocht en in hun wanhoop heeft versterkt, kan nu Zelf de eenzaamheid niet verdragen en zoekt hun gezelschap.

Nu is Hij waarlijk mens, de broederen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. En omdat Hij mens is in de meest volle zin van het woord, maar zonder zonde, volmaakt rein en heilig, zonder ooit zonde gekend noch gedaan te hebben, doorvoelt Zijn zuivere menselijke natuur oneindig veel sterker dan welke zondaar het ooit kan doorvoelen, de verschrikkingen van het lijden, dat op Hem aankomt.

Niemand van ons kan ook maar van verre de benauwdheid peilen, die Hem het bloedig zweet uitperst. Hier is de hel met al haar duistere machten, huiveringwekkend. Geen zonde gekend noch gedaan. Neen! Maar wel zal nu het volle loon der zonde aan Hem worden uitbetaald. Hij ziet het alles naar Zich toe komen. Hier is de diepe duisternis van de dood. En in en achter en boven al dat lijden is daar de vloek van God, de toorn van God, zoals die ongedeeld rustte op heel het gevallen mensengeslacht. O, straks zal zich die zwarte wolk van Gods toorn boven en over Hem ontladen. Die toorn van God, waarvan we zingen:

”Door Uwen toorn vergaat ons kwijnend leven;

Uw gramschap doet ons hart van doodschrik beven!”

”Wanneer Uw toorn en gramschap ons bezwaren,

Dan wenden, dan verdwijnen onze jaren.”

”Wie kent Uw toorn, wie zijn geduchte krachten?

Wie vreest die recht geduchtste macht der machten?”

(Psalm 90).

Tot zonde gemaakt. En daarom: op Hem de vloek! Allen keren zich tegen Hem: de mensen, de satan, maar het ergst van allen: de Vader! Nu zullen al Gods golven en baren over Hem heengaan. Nu zal Hij, als de Middelaar, met die vreselijke doop gedoopt worden, die Hem vroeger al perste.

Is het niet te verstaan, dat Hij in deze dodelijke droefheid nog een beetje steun zoekt bij Zijn discipelen? ”Blijft hier, en waakt met Mij!” Maar nee: het kan niet en het mag niet. Hij moet de pers alleen treden. Helemaal alleen! Als Hij straks terug komt, terwijl Zijn

zweet bloed is geworden, en Hij zoekt nog wat steun bij Zijn jongeren, dan blijkt, dat zij slapen. Ze konden nog niet één uur met Hem waken. Hun geest was wel gewillig, maar het vlees was zo zwak. In die donkere lijdensnacht worden wij, mensen, helemaal aan de kant gezet, uitgeschakeld in onze zonde en onmacht. Zelfs de besten van de besten hebben Hem alleen laten worstelen en konden niet één uur met Hem waken.

Maar hier openbaart zich dan ook Zijn goddelijke liefde op het allervolmaakst. Want toen allen Hem verlieten en zelfs de keurbende ontrouw werd, toen is Hij nochtans voortgegaan. Alleen! Helemaal alleen! Ondanks Zijn dodelijke droefheid heeft Hij alleen de lijdensbeker aangenomen en uitgedronken tot de laatste druppel. En er was in die beker slechts onvermengde goddelijke toorn zonder één vleugje liefde. Hij vond geen steun, toen Hij in Zijn doodsangst Zijn discipelen aanzag. Maar Zijn liefde dreef Hem voort. Zijn liefde voor het recht en de eer van Zijn Vader. Zijn liefde voor het verlorene. Zijn liefde voor Zijn uitverkoren, maar zwarte, in zichzelf verloren bruidskerk. Hij was het, Die door Zijn sterven, aan haar het leven gaf!

En daarom zingt de bruid: ”De Heer” is zo getrouw als sterk; Hij zal Zijn werk voor mij volenden.” Voor mij!

Of kunnen wij het nog altijd volhouden tegen zoveel, allesgevend, alles offerende liefde?

O nee toch? Wat moet het toch zijn om onder de volle last van Gods verdiende toorn weg te zinken?

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

Ook deze keer mochten we weer veel betalingen van het abonnementsgeld ontvangen. De stroom begint echter af te nemen. Wie de acceptgirokaart nog niet heeft opgestuurd, verzoeken we vriendelijk dit alsnog zo spoedig mogelijk te doen. We ontvingen weer een mooi bedrag aan overbetalingen, n.l. f 3.031,23 en konden 3 nieuwe abonnees inboeken. Voor alles weer heel hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. **Inhoudsopgaven.** In het vorige nummer van ons blad stond over dit onderwerp een artikeltje. Er kwamen reacties binnen. Ik neem aan dat ook anderen, die het nog niet mededeelden, belangstelling hebben. Voor het bepalen van de oplage is het van belang dat zij spoedig even een berichtje zenden, telefonisch, schriftelijk of hoe dan ook. Mag ik daarop rekenen? Bij voorbaat mijn dank.

2. **School voor Dundas en Hamilton.** Van de diakonie van een Chr. Geref. kerk ontving ik per bank een gift van f 250,—. De postbankrekening van de kerk is 3612897.

Van een andere Chr. Geref. kerk ontving ik per bank een gift van f 125,— (bankrekening 3478.55148).

Hartelijk dank voor dit medeleven met onze mensen aan de overzijde van de oceaan.

B.

Ontmoetingsdag

We vragen weer uw aandacht voor de ont-

moetingsdag van vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand, die D.V. zal worden gehouden op zaterdag 9 april a.s. in het kerkgebouw van de Chr. Geref. kerk te Sliedrecht-centrum.

Het programma ziet er als volgt uit:

Morgensamenkomst: aanvang 10.30 uur.

Opening: Ds. G. Blom te Meerkerk.

Spreker: Ds. B. de Romph te Noordeloos.

Slotwoord: Ds. L.W. van der Meij te Alphen aan den Rijn.

Pauze.

Middagsamenkomst: aanvang 2 uur:

Opening: Ds. J.P. Boiten te Schiedam.

Spreker: Ds. D. Slagboom te Katwijk aan Zee.

Slotwoord: Ds. M.C. Tanis te Sliedrecht-centrum.

Komt u ook?

B.

Voor u gelezen 20.

(Uit het jaarboekje voor de Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland 1899)

De tuinbaas en zijn arbeider (II) (vervolg)

Nadat op de gewone wijze met gebed, psalmgezang en een korte voorrede de samenkomst is geopend, leest de prediker de geschiedenis der Opstanding uit Mattheüs 28 voor en herinnert, in verband met hetgeen de andere evangelisten hebben vermeld, wat Mattheüs daarvan te lezen geeft. De prediker is vol eerbied voor hetgeen hij heeft te herinneren. 't Is hem aan te zien, dat hij gelooft in een opgewekten Jezus en daarvan de zaligende vrucht geniet. Zijn toepassing is hoog ernstig, liefelijk, vermanend, ook scherp bestraffend, en toch weer opbeurend en vertroostend, naar de toestand der personen, die hij aanspreekt. In één woord, hij heeft genade en gaven ontvangen, om het woord recht te snijden, ieder zijn bescheiden deel te geven, den goddelooze aan te zeggen, dat het hem kwalijk, maar ook den rechtvaardige, dat het hem eeuwig wel zal gaan.

Heel de prediking door had de spreker steeds zijn ogen op de Bijbel gericht, zonder op te zien. Niet omdat hij moest lezen wat hij voordroeg, maar omdat hem toen nog de vrijmoedigheid ontbrak zijn hoorders aan te zien onder het spreken.

De gemeente was daaraan gewoon, en ging voor zover zij de kracht der waarheid mocht ervaren, huiswaarts in de hope der heerlijkheid door de opstanding van Christus uit de dooden.

Ook de arbeider was onder dat getal. Hij had bij vernieuwing de kracht der belofte ervaren; "gij zult de waarheid verstaan en de waarheid zal vrij maken". Belangstellend in 't heil van de tuinbaas, vraagt hij hem onder 't naar huis gaan: wel, baas! Hoe is u nu het kergaan bevallen? De baas antwoordde (wij herhalen nu zakelijk wat we jaren later uit zijn eigen mond hebben vernomen) dat hij zich zeer had verwonderd! "Hoe is het toch mogelijk", zeide hij, "dat die man heel de morgen van één blad heeft gelezen uit dat boek, dat voor hem lag. Wat is dat voor een boek? Staat er zóóveel op één blad? Dat wil ik nog wel eens weer hooren. Ik ga van avond weer met u mee!"

De arbeider geeft wijselijk geen oplossing, maar vraagt: "zal ik van avond weer bij u komen? Dan kunnen wij weer samen gaan". Dit wordt toestemmend beantwoord, en de werkmans begeeft zich huiswaarts met de bede: "Och Heere, dat zijn ogen mochten geopend worden"!

Dien avond gaat de tuinbaas met arbeider K. weer huiswaarts, — de eerste met geen ander doel dan, maar hij meent, van ééne bladzijde weer een een kleine twee uur te hooren lezen, maar zijn arbeider met vurig verlangen, dat de Heere Zijn hand mocht uitstrekken, om een arm zondaar te rukken uit Satans hand.

En, o wonder! De Heere, Die rijk is in barmhartigheid door de groote liefde, waarmee Hij Zijn volk heeft liefgehad, ook toen het dood was in de zonde en de misdaden, verhoort het gebed van Zijn biddend kind. Des tuinmans hart wordt geopend, om acht te nemen op hetgeen van 's Heeren wege hem verkondigd wordt. Hij vergeet te letten of ook de prediker omslaat, hij denkt niet meer hoe lang hem van één bladzijde wordt voorgelezen, maar hij ontwaart zijn Godsgemis; hij komt als de verloren zoon tot zichzelf.

Toen hij met de arbeider huiswaarts keert, is het hem als de stokbewaarder en roept hij in verlegenheid des harten uit: "O, wat moet ik doen opdat ik zalig worde?"

Van die ure af verlaat hij de wereld, verfoeit de zonde en zegt alles vaarwel, wat hij jaren aaneen zo hartstochtelijk in zijn blindheid had nagejaagd. Hij leert — wat hij voor dien tijd nimmer had gedaan — hij leert weenen over zijn verloren staat, laat al zijn vrienden en zoekt het gezelschap van Gods volk, in gezelschap van zijn arbeider. Deze verheugt zich aanvankelijk met degenen, die de Heere vreezen en bidt voor hem om doorbrekende en bijblijvende genade.

Terwijl dit alles plaats grijpt en het van de tuinbaas voor 's Heeren volk meer duidelijk wordt, dat bij hem het oude voorbijgaan en alles nieuw geworden is, zijn er drie á vier weken verlopen.

De vrouw van de tuinman komt terug van hare reis, zonder te weten wat groot geluk haren man is te beurt gevallen.

Na het avondeten verwijderd hij zich alsof hij nog iets te verrichten heeft. Hij durft als vroeger zich niet ter ruste leggen, zonder zijn knieën te buigen. Hij durft evenmin zijn vrouw die begeerte te kennen te geven en ook niet met haar Gods Woord lezen. Bidden en Bijbellesen was trouwens nimmer geschied in die woning.

Drie avonden aaneen knielt hij terluiks in de eenzaamheid. Den derden avond werd hem de ziel zijner vrouw byzonder op 't hart gebonden; ook zij is als hij verloren. Ook zij moet worden verzoend; ook zij moet bidden als hij, voor zij de nacht ingaat. Hij gevoelt een onweerstaanbare drang te bekenen, wat hij na het avondeten gewoon is te doen en ook zijn vrouw tot het gebed op te wekken en met haar te knielen aan de troon der genade. Hij komt in zwaren strijd, tot eindelijk zijn roeping de overhand krijgt. Bij vernieuwing knielt hij neer, bidt om de moed en krachten en staat op in 't vaste voornemen, onder beding van genade, met haar over het een en ander te spreken.

Met dat voornemen treedt hij de slaapkamer binnen en zegt: "o vrouw, ik ben bij menschen geweest, die gezegd hebben, dat we zonder gebed niet behouden worden. Sedert uw vertrek heb ik elke avond gebeden. Ik bad voor u en voor mijzelf, dat de Heere ons bekeren, ons onze zonden vergeven, zalig mocht maken. Zullen wij dat nu samen bidden?" In spanning over hetgeen nu volgen zal, staart hij zijn vrouw ietwat verlegen aan, in vreeze over het antwoord, dat zij geven zal.

De vrouw verbleekt, een stroom van tranen ontlast zich en tot verbazing van haren man roept zij vol ontroering uit: "O, mijn lieve man! Hebt gij gebeden in mijn afwezigheid? Ik deed het voor u en voor mijzelf toen ik verre van u was!"

Zij valt om de hals van haren man, hij omvat haar en — zoals hij laterzelf getuigde — "wij weenden lange, zeer lange aan elkanders hals".

(Wordt vervolgd)

Een gebod met een belofte

5.

"Opdat het U welga", zo luidt de belofte die volgt op het Goddelijke gebod van het eren der ouders en allen, die over ons gesteld zijn. "Opdat het u welga".

Nu kunnen er lettend op de praktijk vragen komen en raadselen het leven bezig houden, ja zelfs zo sterk, dat ze ons niet meer loslaten en zelfs tot allerlei gedachten brengen. Deze werkelijkheid vinden we ook in de Bijbel. Gods Woord wijst ons daarop. In het boek Prediker lezen we: "aanmerk het werk Gods want wie kan recht maken, dat Hij krom gemaakt heeft?" En verder: "Dat alles heb ik gezien in de dagen mijner ijdelheid; er is een rechtvaardige die in zijn gerechtigheid omkomt; daarentegen is er een goddeloze, die in zijn boosheid zijn dagen verlengt. Dit nu was voor Prediker een groot raadsel; het kromme dat hij niet begreep. Een rechtvaardige dat is iemand, die recht voor Gods staat en naar Zijn belofte gezegend moest worden en in (of ondanks) zijn gerechtigheid omkomt; daarentegen is er een goddeloze (die naar het Woord des Heeren gestraft dient te worden) en in (of ondanks) zijn boosheid zijn dagen verlengt.

Die kromme lijn zag niet alleen de Prediker, maar die lijn wordt ons op verschillende bladzijden in de Bijbel aangegeven. Op één van de eerste bladzijden zien we die lijn al. Abel de rechtvaardige komt in zijn gerechtigheid om en Kain de goddeloze verlengt in zijn boosheid zijn dagen. Naboth de rechtvaardige komt om in zijn gerechtigheid en Achab de goddeloze verlengt zijn dagen.

Met dat kromme hebben ook vele vromen in hun dagen geworsteld. Denk aan David in Psalm 37 en niet te vergeten Asaf in Psalm 73. Hoe zag hij niet de voorspoed der goddelozen en de tegenspoed der rechtvaardigen. Ook vandaag kunnen de gedachten zich vermenvuldigen en het hart bewogen, beroerd, geschokt worden door stormen. De raadselachtige wegen kunnen neerslachtig en moedeloos maken. Zelfs kan twijfel gaan leven in het hart. Nu wordt, en dat bijzonder in het boek Prediker, onderwijs gegeven. Onderwijs, waaraan gedacht moet worden als er raadselen zijn, raadselachtige dingen gezien worden en er voor ons oog een kromme lijn is. Wanneer er omstandigheden plaatsvinden, die onbegrijpelijk zijn en blijven voortduren. "Wees niet al te rechtvaardig en houd uzelf niet al te wijs: waarom zoudt gij sterven buiten uw tijd?"

Wat het eerste aangaat schijnen we in de raadselen van het leven en in het onbegrepen van het Godsbestuur nogal rechtvaardig te zijn en zelfs rechtvaardiger dan God. Wanneer wij het kromme in de wereld zien, menen we dat de Heere geen recht doet. Wat kan de rechtvaardige in ons oog lijden en de goddeloze 'goed' leven. Ook ten opzichte van het doen des Heeren zijn we soms al te wijs. Dit is niet in orde. Dat deugt niet. Hadden wij te regeren, we zouden het anders doen of zelfs beter doen. Wat kunnen we de Heere, in ons hart beschuldigen van dwaasheid. Wat kunnen we het werk des Heeren veroordelen, bekritisieren. Wat zouden we de Heere graag dagvaarden voor onze rechtbank om rekenschap te geven van Zijn daden en handelingen. Tegenover onze eigen gedachten en bedilzucht heft Prediker zijn waarschuwend stem op. "Wil niet rechtvaardiger zijn dan God. Wil niet wijzer zijn dan de Heere". "Stel u niet boven God, want wie zijt gij, zondaar, dat ge Hem recht zoudt voorschrijven en wie zijt gij, nietig mens, dat ge Hem uw wijsheid wilt opdringen? Waarom zoudt gij verwoesting over u brengen?" Immers wie zijn hand tegen God opheft randt ten diepste Zijn eer aan en de schennis van Zijn souvereiniteit en gerechtigheid kan de Heilige niet ongestraft laten.

Vervolgens; de werkelijkheden van het leven kunnen voor ons kromme lijnen zijn. Maar die lijnen mogen niet losgezien worden van ons aller werkelijkheid nl. de Godsverlating in het paradijs. Wat wortelt er niet in onze zonde en schuld. Welke gevolgen laten onze zonden niet zien? Vandaar de belijdenis: wat klaagt dan een levend mens, een iegelijk klage van wege zijn zonden. Verder

is de Heere niet onrechtvaardig. Hij kan en mag handelen. Echter welk een goedheid temidden van Zijn rechtvaardige wegen en daden laat Hij in de donkerste nachten nog iets schitteren van zijn goedertierenheid en ontferming.

De psalmen getuigen daarvan en Gods kinderen spreken er van. Tenslotte, en dat staat vast, dit alles loopt uit op een Hem verheerlijkend einde. De levensgeschiedenissen van Gods kinderen getekend in Gods Woord zijn geen sprookjes die altijd een goede afloop laten zien, maar leidingen des Heeren. De Heere leidt alles tot een Hem verheerlijkend einde. De rechtvaardige zal leven en de goddeloze zal sterven. Gods molens malen langzaam, maar zeker. Vandaar ook de dringende waarschuwing: "Wees niet al te goddeloos en wees niet al te dwaas. Wee de mens, die zich ergert aan Gods doen en laten. Het heeft gevolgen, zelfs vreselijke gevolgen: "sterven buiten de gestelde tijd".

De Heere is een heilig God, Wiens wegen recht zijn. Hij is een wijs God, Die Zich niet vergist. Hij is de soevereine God, Die Zijn welbehagen volbrengt. Zijn raad wordt volvoerd. Zijn besluiten worden uitgewerkt. Zijn woorden worden vervuld. Zijn beloften blijven gelden en de inhoud ervan maakt de Heere waar. In de praktijk wordt het gezien en bemerkt. Hij maakt alle dingen schoon op Zijn tijd. Vandaar dat er staat: "Wentel uw weg op de Heere en vertrouw op Hem; Hij zal het maken. En zal uw gerechtigheid doen voortkomen als het licht en uw recht als de middag. Zwijg de Heere en verbeid Hem; ontsteek u niet over dengene, wiens weg voorspoedig is; over een man, die listige aanslagen uitvoert. Laat af van toorn en verlaat de grimmigheid; ontsteek u niet, immers niet om kwaad te doen. Want de boosdoeners zullen uitgeroeid worden, maar die de Heere verwachten, die zullen de aarde erfelijk bezitten". Psalm 37 : 5-9.

Daar dit zeker is staat er in Prediker 7 : 18: "het is goed, dat gij daaraan vasthoudt nl. aan de gegeven vermaning (Prediker 7 vers 16, 17) en trek uw hand niet af; laat geen ogenblik die vermaning los; want die God vreest, die ontgaat dit alles". Nu zegt ons dit niet dat men van alles gevrijwaard zal zijn. Gods Woord geeft aan hoe de weg kan zijn en wat meegemaakt kan worden, maar men ontkomt aan de verwoesting en het verderf. Men sterft niet voor, buiten de tijd. De godvrezende ontvangt het kinderlijk vertrouwen dat de getrouwe Heere het goed maken zal. Er mag zijn, of er komt, de berusting in Zijn liefde, al voert de weg door diepe dalen heen. Wat David beleed wordt gekend: "wat buigt gij u neder, o mijn ziel en zijt onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen Zijns aangezichts. De Heere zal des daags Zijn goedertierenheid gebieden en des nachts zal Zijn lied bij mij zijn; het gebed tot de God mijns levens". Welk een kracht zit er in de vreeze des Heeren. Welk een kracht gaat er van uit. Zijsterkt in het uur van de verleiding. Zij houdt staande in de branding. Zij bewaart voor opstand. Zij leidt tot het dragen, het gewillig dragen van het kruis. Door de kracht van de Godsvreze is er liefde tot de Heere. Het vastgrijpen van de Heere. Het zich vastklemmen aan de Heere. Het hopen op de Heere. Het geloven in de Heere. Het aankomen achter de Heere.

En zijn dan alle vragen opgelost en zijn alle levensraadselen weg? Zolang onze tijdsbedeling zal bestaan zullen ze er zijn. Maar, en dat is groot en rijk, voor de Godvrezende is er houvast, is er zekerheid. En geloofshouvast, geloofszekerheid geeft de Heere iedereen op nieuw. Vandaar als anderen vallen of de vuist zelfs ballen en de satan zijn woorden laat horen: de godvrezende met overtuiging belijdt: "Hoewel een zondaar honderdmaal kwaad doet en God hem de dagen verlengt, zo weet ik toch dat het dien zal welgaan, die God vrezen, die voor Zijnaangezicht vrezen: maar de goddeloze zal het niet welgaan en hij zal de dagen niet verlengen: hij zal zijn gelijk een schaduw, omdat hij voor Gods aangezicht niet vreest". Prediker 8 : 12, 13.

Bezit u de vreeze des Heeren? Met en door Gods vreeze en haar kracht gaat het ons wel. Gaat het goed en komt het goed. Vandaar dat er staat: "Uw hart zij niet nijdig over de zondaren, maar zijt te allen dage in de vreeze des

Heeren; want zekerlijk, er is een beloning en uw verwachting zal niet afgesneden worden". Spreuken 23 : 17, 18.

Ds. M.C. Tanis.

Laus Deo 51.

Voorzorgsmaatregelen

De eeuwige besluiten Gods schakelen de menselijke verantwoordelijkheid niet uit. Calvijn verwijst naar het woord van Salomo: Het hart des mensen overdenkt zijn weg; maar de Heere bestuurt zijn gang, Spreuken 16 : 9. Dat overdenken van zijn weg is niet verkeerd maar zelfs geboden. Salomo geeft met dit woord te kennen, "dat wij door de eeuwige besluiten Gods allerminst erin verhinderd worden om onder Zijn wil voor onszelf te zorgen en al onze zaken te regelen". Calvijn is wars van die lijdelijkheid, die een noodzakelijk gevolg zou zijn van het geloof in Gods eeuwige besluiten en voorzienigheid. De mens heeft voor zichzelf te zorgen en zijn zaken te regelen. Inderdaad bestuurt de Heere ons leven. Hij heeft dat leven binnen bepaalde grenzen afgebakend. Maar tegelijk heeft Hij ook de zorg voor ons leven aan ons toevertrouwd: "ons voorzien van middelen en steun om het leven te bewaren".

Hij heeft ons het inzicht gegeven om gevaren te zien aankomen. En daarbij heeft Hij ons voorzorgsmaatregelen en middelen ter beschikking gesteld, opdat de gevaren ons niet onverhoeds overvallen. Het gebruik van die voorzorgsmaatregelen is niet in strijd met het geloof in de voorzienigheid Gods. Wij mogen er gebruik van maken. Calvijn noemt dit zelfs een "plicht". Nu is duidelijk wat onze plicht is: namelijk: als Hij middelen aanbiedt, dat wij die dan ook gebruiken, als Hij ons de gevaren doet voorzien, dat wij dan ook niet roekeloos daarin storten.; als Hij geneesmiddelen verschaft, dat wij die dan ook niet veronachtzamen".

De kunst om te overleggen

Er waren ook in de tijd van Calvijn blijkbaar mensen die vanuit hun "logisch" denken meenden dat het niet nodig was hun eigen leven tegen bepaalde gevaren, zoals ziekten en rampen, te beschermen. Een gevaar waarvan God besloten heeft dat het voor ons dodelijk zal zijn, kunnen wij immers toch niet keren! Toch klopt die "logische" redenering niet. "Zie eens, hoe weinig uw redenering klopt met de orde der Goddelijke beschikking. Gij komt tot het besluit, dat ge niet op uw hoede behoeft te zijn voor het gevaar. De Heere echter legt u daarom de behoedzaamheid op, omdat Hij niet wil, dat het voor u dodelijk is".

Calvijn ontkent dus niet dat een ziekte met dodelijke afloop buiten de voorzienigheid Gods omgaat. Als iemand sterft aan een dodelijke ziekte dan is het door de Heere van eeuwigheid besloten. Maar tegelijkertijd geeft Hij mensen ook het inzicht om middelen uit te denken en toe te passen die de dodelijke afloop van een ziekte kunnen afwenden. Dat Hij die middelen zou aanwijzen heeft Hij immers ook in Zijn eeuwige Raad besloten. "Die dwazen bedenken niet, wat voor hun ogen is, namelijk dat de kunst om te overleggen en op zijn hoede te zijn door God de mensen geschonken is, om daardoor in de bewaking van hun eigen leven, Zijn voorzienigheid te dienen". Zowel de bedachtzaamheid van een mens, die door voor zichzelf te zorgen, zich aan dreigende gevaren weet te onttrekken, als de dwaasheid van iemand die de middelen verwaarloost en door onbedaarde roekeloosheid omkomt", zijn werktuigen van de Goddelijke beschikking, de een in deze, de andere in dié richting".

Hondse brutaliteit

Als er diefstal, echtbreuk of moord gepleegd wordt, geschiedt dat niet buiten Gods voorzienigheid en eeuwige Raad om. Waarom, zeggen deze "dwazen", zou men dan de dief, de overspeler of de moordenaar straffen? Hij heeft toch Gods eeuwige Raad gediend? Calvijn bestrijdt dat. De mens heeft God geen dienst bewezen. Hij heeft slechts zijn kwade begeerte gehoorzaamd. Hij heeft tegen de duidelijk geopenbaarde wil Gods gehandeld. Want hoe worden wij anders onderwezen

dan uit Gods geopenbaarde Woord? De conclusie is duidelijk: "Daarom moeten wij bij onze handelingen die wil Gods beschouwen, die Hij in Zijn Woord openbaart. God vraagt slechts dit van ons, wat Hij ons leert. Als wij iets tégen Zijn gebod vaststellen, is het geen gehoorzaamheid, maar hardnekkigheid en overtreding". De Heere gebiedt ons toch nergens in Zijn Woord dat wij tegen Hem zouden zondigen? Hoe dwaas is dan de bewijsvoering van hen die willen dat de misdaden van hen, die ze bedrijven, ongestraft zullen blijven, omdat ze onder Gods beschikking bedreven worden. Zulke mensen durven God Zelf te betrekken in hun eigen ongerechtigheid. Terwijl hun eigen geweten hen beschuldigt, zodat zij zich niet met behulp van Gods voorzienigheid kunnen vrijpleiten. En anderzijds: God voert toch ook door hun boosheid, Zijn rechtvaardige oordelen uit.

Te zeggen dat het bedrijven van de zonde Góds wil is, waartoe Hij van eeuwigheid heeft besloten, zodat de zonde ongestraft moet blijven, is volgens Calvijn "hondse brutaliteit".

Institutie I, XVII, 4, 5.
L.W. v.d. Meij.

Lerarenopleiding aan "De Driestar" door de minister erkend

Vanaf 1985 verzorgt "De Driestar" tweede-graadsopleidingen in de studierichtingen nederlands, wiskunde, engels en pedagogiek. De opleidingen zijn deeltijdopleidingen en worden gegeven op twee avonden per week. Het bestuur van "De Driestar" ontving dezer dagen de beschikking van de minister van onderwijs, waarbij deze de opleiding thans officieel erkent. Dit houdt in dat thans niet meer voor staatsexamens behoeft te worden opgeleid, maar dat "De Driestar" zelf bevoegd is om de examens af te nemen en de door het Rijk erkende diploma's uit te reiken.

De opleidingen vormen de voortzetting van de destijds in het onderwijs bestaande M.O.-opleidingen, en leiden op voor een tweede-graads onderwijsbevoegdheid voor het voortgezet onderwijs.

De studierichtingen wiskunde en pedagogiek kennen op "De Driestar" daarnaast ook nog de zogenaamde algemene-beroepen-variant. Dit zijn studieprogramma's die niet gericht zijn op het onderwijs maar op middelbare en hogere functies bij overheid, maatschappelijke instellingen en het bedrijfsleven. De erkenning door de minister houdt niet in dat de opleidingen door het Rijk bekostigd worden. Een aanvraag daartoe is reeds eerder ingediend en is met steun van andere protestants christelijke hbo-instellingen deze maand herhaald.

Teven verzoekt "De Driestar" daarbij een tweedegraadsopleiding omgangskunde te mogen starten. De behoefte daaraan is duidelijk aanwezig en vanuit het reformatisch onderwijs reeds meermalen onder de aandacht van de minister gebracht.

Zolang de lerarenopleidingen aan "De Driestar" nog niet worden gesubsidieerd door het Rijk zullen de kosten opgebracht moeten worden uit de cursusgelden en vrijwillige bijdragen.

Om de drempel tot deelname niet te hoog te maken het het bestuur van "De Driestar" reeds eerder besloten om de cursusgelden niet veel hoger te maken dan die van vergelijkbare door het Rijk bekostigde opleidingen. De erkenning door de minister van de huidige opleidingen kan voor sommige studenten nog een financieel voordeel betekenen. Door deze erkenning kunnen zij namelijk ook met ingang van 1 januari 1988 in aanmerking komen voor studiefinanciering.

Voor de jeugd Nehemia 49

"Voorts zeide ik: De zaak is niet goed, die gijlieden doet; zoudt gij niet wandelen in de vreze onzes Gods, om de versmading der heidenen, onze vijanden?

Ik, mijne broeders en mijn jongens, vorderen wij ook geld en koren van hen? Laat ons toch dezen last nalaten. Geeft hun toch als heden weder hunne akkers, hunne wijngaarden, hunne olijfgaarden en hunne huizen, en het honderste deel van het geld en het koren, de most en de olie, die gij van hun hebt afgevorderd".

Neh. 5 : 9-11.

Nehemia heeft een boetpredikatie gehouden tegen de edelen van het volk, ja tegen het gehele volk. Het was nodig vanwege de sociale misstanden die er waren, ook vanwege de opstanden die er het gevolg van waren. Op zijn tijd zijn boetpredikaties nodig. Zij worden ook nu gehouden, zoals dat in de dagbladen nog al eens vermeld wordt. Of het altijd gaat ter ere Gods, laten we nu maar in het midden. Een mens heeft een arglistig hart, ook de boetpredikers. De eerlijkheid gebiedt mij wel dit te zeggen. Er zijn mensen die bij de "nood der tijden", "wel varen". De goeden niet te na gesproken, natuurlijk.

Nehemia was geen man, die zichzelf gezocht heeft. Dat is al meerdere malen gebleken. Zijn leiderschap bracht hem geen geld in het laatje. Veel eer het tegendeel. Daarom kan hij ook met vrijmoedigheid zijn rede vervolgen. Je bent zo maar niet van hem af. Misschien zegt iemand: Wat heb ik met Nehemia te maken? Hij is er toch niet meer? Je hebt gelijk. Maar er is er Eén, Die Nehemia typeerde, en dat is de grote Leider, Jezus Christus. Daar kom je nooit van af. Laten we dat steeds goed in de gaten houden. Daarom is het vervolg van Nehemia's betoog ook voor ons tot lering.

Voorts zeide ik: De zaak is niet goed, die gijlieden doet; zoudt gij niet wandelen in de vreze onzes Gods, om de versmading der heidenen, onze vijanden?

Het mocht niet blijven bij het aanhoren van een boetpreek. Daar moesten daden op volgen. Wie moet zich dat niet aantrekken? Je kunt met aandacht naar een boetpreek luisteren, heel instemmend zelfs, terwijl er verder niets gebeurt. Er is nog wel gezegd dat het leven veranderen moet, maar dat is dan altijd voor een ander goed. Voor zichzelf laat men de zaak voor wat het is. Men praat wel over de vreze Gods, doch men wandelt niet in de vreze Gods. En daar komt het toch op aan.

Wandelen in de vreze Gods. Dat is met liefde doen, wat God in Zijn wet bevolen heeft. Julle kennen de wet toch wel? Ik ben er niet zeker van, dat een ieder deze vraag positief kan beantwoorden. Als je hem niet kent, ga hem dan maar leren. Daar is niets bij verloren. Het zou je tot een eeuwige zegen kunnen zijn.

Wanneer je de naam hebt van bij de kerk te behoren, gedoopt te zijn, dan leef je onder een dure verplichting. We zijn van "Godswege" vermaand en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid. . . ". Een bekende passage uit het doopsformulier. Deze te lezen en te herlezen, kan ook geen kwaad. Want als we de vermaning van "Godswege" niet ter harte nemen, dan zullen we toch eenmaal van "Godswege" tot verantwoording worden geroepen. En dan kan het kwalijk goed aflopen. Met God valt nu eenmaal niet te spotten.

Nu kunnen we door onze levenswandel oorzaak zijn, dat men met God gaat spotten. Dat heeft Nehemia heel goed gezien. Want hij spreekt over de versmading der heidenen, onze vijanden. de heidenen, hier bedoeld, zijn mensen die met God en Zijn gebod in het minst geen rekening houden. Het zijn openbare vijanden van God. En vijanden van God, zijn ook vijanden van het volk van God. Zij geven daarom nauwkeurig acht op de gedragingen van dat volk. Als de heidenen het zouden horen en zien hoe men tegenover elkander stond, dan zou men zeggen: Die mensen mogen wel een vrome naam hebben, "Joden" (Godlovers) heten, doch in de praktijk blijkt er niet veel van. En die God schijnt het allemaal nog goed te vinden ook. Want ze worden helemaal niet gestraft. Ja, in deze trant praat de wereld nu eenmaal. En dat is niet tot eer van God. Dat het volk zijn

naaste benadeelde, vond Nehemia erg. Maar als Gods Naam daardoor bespot werd, dat was nog erger.

Jullie begrijpen wel, waar dat heen gaat. Als je des zondags netjes in de kerk zit, en ze kunnen er des maandags op je werk niets van merken, doordat je net eerder handelt en wandelt als de wereld, dan maak je daardoor de gehele zaak tot een belaching. Dan gaat de wereld nog meer spotten. Dan wordt Gods naam onteerd, mede door jouw schuld.

Daarom vermaant Nehemia hen om te wandelen in de vreze huns Gods. Met andere woorden: zij moeten zich bekeren. Daar komt het heel eenvoudig op neer. Dat is de boodschap, die door alles heen tot ons komt, iedere keer weer: Bekeert u tot de Heere, uwen God. Ja, "uwen God". Is dat niet te sterk gezegd? Kan dat zo maar worden gezegd: Uwen God! Is Hij wel uw God?

Zoek zelf op deze vraag nu eens een antwoord. Hij is het krachtens het verbond, dat aan jullie voorhoofden is betekend en verzegeld. De Joden hadden de besnijdenis als een verbondsteken. Wij hebben in de plaats daarvan de Heilige Doop gekregen. Het is wel een ander teken, wat de vorm betreft, doch de betekenis is hetzelfde.

Veel Joden wilden God niet als hun God erkennen en zijn als kinderen des koninkrijks buiten geworpen. Veel christenen (mooie naam) willen God niet als hun God erkennen, en zullen daarom het oordeel hebben te dragen. Denk er maar eens over na.

Bekering blijft niettemin geboden.

Nehemia stelt zichzelf tot een voorbeeld: "Ik en mijn broederen en mijn jongens, vorderen wij ook geld en koren van hen"? Er zijn er die deze zin stellend vertalen, als zou Nehemia met zijn broederen en jongens zich aan hetzelfde kwaad hebben schuldig gemaakt. Nu geloof ik niet dat Nehemia zich daar te goed voor heeft geacht. Want hij was tenslotte ook maar een mens, met zwakheden en gebreken bezet. Toch geloof ik, dat hij hier vrij uit ging. Zijn gehele optreden onder het volk getuigde ervan, dat hij zichzelf heeft verloochend. Daarom kon hij met des te meer vrijmoedigheid, dit ook van het volk vragen: Laat ons toch dezen last nalaten. Laten we ophouden met onze broederen uit te buiten, door ons eigen voordeel alleen maar te beogen. "Geef hun toch als heden weder hunne akkers, hunnen wijngaarden, hunne olijfgaarden en hunne huizen, en het honderste deel van het geld en het koren, de most en de olie, die gij van hen hebt afgevorderd"!

Het 11e vers stelt nog eens helder in het licht hoe men met zijn naaste gehandeld had. Want als het gaat over akkers, wijngaarden, olijfgaarden, huizen enz., enz., dan zijn dat geen kleinigheden. het is maar geen hamer en een paar spijkers, doch hele bezittingen. Men moest dat allemaal teruggeven met de rente erbij. Daar zal die uitdrukking "het honderste deel" wel op zien.

Geef hun toch als heden . . . Het is alsof Nehemia zeggen wil: Doe het vandaag nog. Stel het niet uit tot morgen. Dat gebeurt zo gemakkelijk. En hoe gaat het dan? Uitstel wordt dan meestal afstel. Zo moet de bekering ook nu niet worden uitgesteld. Maar "heden", zegt de HEERE, "zo gij Mijn stem hoort, verhard uw hart niet, maar laat u leiden".

Zich bekeren is niet zo eenvoudig. Stel je voor dat al die mensen, die zich aan uitbuiting schuldig hadden gemaakt, naar hun naasten zijn toegestaan met de belijdenis van verkeerd gehandeld te hebben, om dan alles wat men als winst opgestreken had, tegelijkertijd terug te geven. Een ander dat te zien doen, is mooi, maar om het zelf te doen, dat lijkt mij niet zo eenvoudig. Ik denk hier aan Zacheüs, een voorbeeld uit het nieuwe testament. Die had zich ook ten koste van de naaste op een onrechtmatige wijze verrijkt. Doch toen hij door de Heere uit de boom gehaald werd, ging hij ook de huizen langs om al hetgeen hij wederrechtelijk zich had toegeëigend, vierdubbel weder te geven. Al gaat dit tegen de natuur van de mens in, toch is Zacheüs er goed mee geweest. Niet omdat de mensen hem er voor hebben geprezen, maar omdat de Heere zelf dit heeft

gedaan, door tot hem te zeggen: "Heden is deze huize zaligheid geschied, nademaal ook deze een zoon van Abraham is". Hij deed de werken van Abraham. En dat zijn de "echte zonen". Zij krijgen als kinderen ook de erfenis. Want "kinderen" zijn erfgenamen. En als je een kind van God mag zijn, en dit in je leven openbaart, dan ben je ook een erfgenaam van God. Rijk is niet denkbaar. Want dan behoort je tot het Godgeheiligde zaad, dat het gezegende aardrijk erven zal. Dat is toch het deel dergenen die de Heere vrezen? De zodanigen zijn rijk voor de tijd en voor de eeuwigheid.

Die rijkdom zij het deel van alle lezers, mannen en vrouwen, jongens en meisjes. Vreest God en houdt Zijne geboden. Want dat betaamt alle mensen!

Jullie aller vriend, Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbesprekingen

Boeken van Kool b.v. - Veenendaal.
Stationssingel 50, tel. 08385-13978

1. De leeuw van Elberfeld door C. van Rijs-wijk.

Wie een beetje met de kerkgeschiedenis op de hoogte is, zal als hij de titel van dit boek leest terstond aan dr. Kohlbrugge denken, die jarenlang in Elberfeld predikant is geweest van de Nederlands Gereformeerde Gemeente aldaar. Kohlbrugge leefde in de vorige eeuw. Dit boek, dat geschikt is voor jong en oud, vertelt ons een en ander over deze begaafde en begenadigde man. Kohlbrugge wist wie de Heere voor hem was en hij is door het lijden beproefd. Van Rijswijk laat goed het werk des Heeren in Kohlbrugge naar voren komen en beschrijft zijn leven van zijn jeugd af tot het einde toe. Hij was van God geleerd en ook een man van wetenschap. Hij was evenals Luther doctor in de theologie. Hij heeft veel strijd gehad en was een man met een vasthoudend karakter. Daarom zal de schrijver hem in zijn boek bij een leeuw hebben vergeleken. We kunnen ons verheugen over de verschijning van dit boek en wensen het in veler handen. Het is een boek van 134 blz., dat gebonden f 18,90 kost. B.

"Zijn naam moet eeuwig eer ontvangen,
men loof' Hem vroeg en spā!
De wereld hoor' en volg' mijn zangen
met amen, amen, na!"
Psalm 72 : 11.

De Heere heeft, op Zijn tijd en op Zijn wijze thuisgehaald mijn lieve man, onze lieve vader, grootvader, broer, zwager, oom en neef

MATTHIJS WARNAAR

echtgenoot van Cornelia Neeltje van Welzenis
20 maart 1921 15 februari 1988

C.N. Warnaar-van Welzenis
Kinderen en kleinkinderen.

Vondelstraat 17,
2406 XG Alphen aan den Rijn.

De teraardebestelling heeft op 19 februari
1988 plaatsgevonden.

De voorjaarsconferentie voor ambtsdragers zal zo de Heere wil worden gehouden op zaterdag 16 april 1988 in de Ichthus kerk te Amersfoort. Aanvang 10.00 uur.

Het thema voor deze conferentie is

"Verarmt de geloofsbeleving
in de reformatorische kerken"?

Inleider:

Prof. Dr. W. van 't Spijker.

Mede met het oog op de toogdag van "Bewaar het Pand" op 9 april a.s. is gekozen voor zaterdag 16 april als conferentiedatum. Het comité hoopt zeer dat ook veel broeders uit de kring van "Bewaar het Pand" 16 april in hun agenda zullen blokkeren en naar Amersfoort willen afreizen.

Het comité.

HOGESCHOOL DE DRIESTAR

Voorlichtingsbijeenkomsten
voor de deeltijdstudies

NEDERLANDS
ENGELS
PEDAGOGIEK
WISKUNDE

Donderdagavond 10 maart, 8-10 uur.
Maandagavond 30 mei, 8-10 uur.

De opleidingen zijn door de rijksoverheid officieel erkend.

De colleges worden gegeven in het gebouw van de Pabo op maandag- en donderdagavond.

De studierichtingen wiskunde en pedagogiek kennen ook de algemene beroepvarianten die niet gericht zijn op het onderwijs, maar op middelbare en hogere functies bij maatschappelijke instellingen, bedrijfsleven en overheid.

Informatiegidsen zijn verkrijgbaar bij: administratie Hogeschool De Driestar, Bleulandweg 492, 2803 HS Gouda, tel. 01820-38388.

BIJBEL VOOR EVANGELISATIE

Speciaal voor evangelisatiedoel-einden heeft de GBS een goedkopere Bijbel beschikbaar.

BIJBEL, in de Statenvertaling, met verklarende woordenlijst, handzaam formaat, 10,5x16 cm., stevige kaft met zilveropdruk, 1362 pagina's.

f 12,50

Voor gratis verspreiding of extra korting kan een beroep op ons "verspreidingsfonds" worden gedaan.

Bestellingen (in portvrije enveloppe) uitsluitend bij:

GEREFORMEERDE
BIJBELSTICHTING

ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT

ONRUSTIG? ANGSTIG? PRIKKEL- BAAR?

Onze geheel plantaardige zenuwtabletjes hebben een rustgevend en kalmerende werking. Gewenning is ook bij langdurig gebruik niet te vrezen. Kuur voor een maand 20,-

DROGISTERIJ
SIKKING

Barneveldsestraat 5 2011 WL Haarlem
Tel. 023-31 28 82 b.g.g. 32 46 06
Postbank 190609

Wel eens op
TEXEL
geweest?

Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogelbroedplaatsen, visgelegenheden, etc., en . . . rust.

U kunt op
'DE VERRASSING'
gebruik maken van

volledig pension voor groot en klein.

Prijzen v.a. f 285,- p.w. Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan. Tel. 02223-661 of 391

WESTKAPELLE
TE HUUR

Vakantiehuis en luxe stacaravan op zeer mooi en rustig plekje op boerderij bij het strand. Tel. 01187 - 1441.

Volledig pension aangeboden in het landelijk dorp Kesteren in de Betuwe, 3 km. van Rhenen. PENSION
DE PEEL

Familie Knuivers,
Boveneindsestraat 14,
4041 EJ Kesteren,
tel. 08886-1687